

Kontaktperson
Samhällsbyggnadsavdelningen
Kulturmiljöenheten
Thomas Romberg
010 – 224 16 00
thomas.romberg@lansstyrelsen.se

Enligt sändlista

Byggnadsminnesförklaring av Klintahuset och sommarhuset med tillhörande skyddsområde, Slättaröds strandmal, Slättaröd 11:7, Västra Karups socken, Båstads kommun.

Beslut

Länsstyrelsen beslutar om byggnadsminnesförklaring enligt 3 kap. 1§ lagen om kulturminnen (KML) av Klintahuset och sommarhuset med tillhörande skyddsområde.

Skyddsbestämmelserna är utformade enligt den mall som gäller för beslut om byggnadsminnesförklaring.

Byggnaderna

- Klintahuset (byggnad 1) och sommarhuset (byggnad 2) får inte rivas eller flyttas.
- Byggnaderna får inte byggas om, till eller på eller på annat sätt förändras utvändigt.
- Byggnadernas utvändiga fasad- och takbeklädnad får inte bytas ut.
- Ingrepp får inte göras i byggnadernas stomme.
- Byggnadernas planlösning får inte förändras.
- I byggnaderna får inte ingrepp i eller ändring av fast inredning göras.
- Ytskikt på tak-, vägg- och golvytor får inte övertäckas, övermålas eller på annat sätt förändras.
- I byggnad 1 får vinden inte inredas.
- Byggnaderna ska underhållas så att de inte förfaller. Vård och underhållsarbeten ska utföras på ett sådant sätt att de kulturhistoriska värdena inte minskar. Underhållet ska ske med material och metoder som är anpassade till byggnadens egenart.

2013-12-06 beslut. Sk
Kopia till If: SM-reg. 12. /

Trädgården

- Klintahusets trädgård får inte ytterligare bebyggas eller på annat sätt förändras. Tillhör till trädgården, såsom gångvägar, staket, skulpturer och flerårigt växtmaterial får inte flyttas, tas bort eller ändras.
- Trädgården ska underhållas så att den ursprungliga karaktären bevaras.

Skyddsområde

- Det område som på den bilagda kartan avgränsats med heldragen röd linje får inte ytterligare bebyggas eller på annat sätt väsentligt förändras. Området ska hållas i sådant skick att byggnadsminnets karaktär och utseende inte förvanskas.

Om det finns särskilda skäl får länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § KML lämna tillstånd till att byggnadsminnet ändras i strid mot skyddsbestämmelserna.

Kommentarer till skyddsbestämmelser

Intentionen med skyddsbestämmelserna är att Klintahuset med sin trädgård och sommarhuset ska bibehålla sin ursprungliga karaktär för framtiden. Detta innebär att även mindre förändringar kräver Länsstyrelsens tillstånd.

I 2 kap. 2§ Jordabalken regleras vad som menas med fast inredning. Till fast inredning kan exempelvis räknas trappor, fönster och dörrar inklusive karm, foder, eldstäder, köksinredning och väggfasta hyllor.

Med ytskikt avses exempelvis vägg-, tak- och golvytor samt dekorativa utsmyckningar.

Så som kulturminneslagen är utformad kan inte lös inredning skyddas. Länsstyrelsen vill dock påpeka att det är angeläget att de återstående delarna av Klintahusets och sommarhusets möblemang återförs och bevaras i byggnaderna.

En vård – och underhållsplan för Klintahuset och dess trädgård samt sommarhuset har upprättats av Barup & Edström Arkitektkontor AB. Vård- och underhållsplanen är ett separat dokument som ska kunna revideras vid behov. Av dokumentet framgår vilka åtgärder som är möjliga att göra i byggnaden och trädgården. Åtgärder som inte står omnämnda i planen och som inte är förenliga med skyddsbestämmelserna ska tillståndsprövas av Länsstyrelsen.

Ändringar som strider mot skyddsbestämmelserna kräver skriftligt tillstånd från Länsstyrelsen. Länsstyrelsen får ställa de villkor för tillståndet som är skäliga med hänsyn till de förhållanden som föranleder ändringen. Med ändring menas alla åtgärder som inte är rent underhåll. Exempel på ändring är borttagande av byggnadsdelar, nya installationer såsom ventilation och rördragningar, byte av färgsättning, samt nya material och färgtyp.

Länsstyrelsen ger råd och anvisningar om lämpliga vård- och underhållsåtgärder.

Redogörelse för ärendet

Sedan frågan väckts att förklara Klintahuset för byggnadsminne har meddelande om detta sänts till Lantmäterimyndigheten den 20 april 2007. Underlag till byggnadsminnesförklaring har tagits fram av Regionmuseet Kristianstad/Landsantikvarien i Skåne.

Klintahuset ligger utanför detaljplanelagt område och utanför område av riksintresse för kulturmiljövården. Strandmalen i Slättaröd ligger inom område som omfattas av strandskydd. Länstyrelsen har i beslut medgivit dispens från strandskyddet (dnr 521-503-09, 1278) Dispensen innebär att det inom Slättaröds strandmal ges möjlighet att uppföra en ny byggnad.

Länstyrelsen har den 23 september 2013 remitterat förslag på skyddsföreskrifter till ägarna, Regionmuseet Kristianstad/ Landsantikvarien i Skåne, John Nygren, Bjäre härads hembygdsförening och Båstads kommun. Svar har inkommit från ägarna, Regionmuseet, John Nygren och Båstads kommun. Ägarna och Båstads kommun har tillstyrkt förslaget.

John Nygren anser i sitt remissvar att skyddsområdet bör omfatta hela "Klinalyckan". Klinalyckan är det markområde inom vilken Klintahuset uppfördes. Länstyrelsen har tillsammans med ägarna funnit att det föreslagna skyddsområdet är tillräckligt stort för att områdets ursprungliga karaktär ska vara läsbar.

Regionmuseet påpekar i sitt remissvar bland annat att en dokumentation av trädgården bör göras. Denna dokumentation pågår och kommer att fortsätta under ytterligare minst en växtsäsong. Resultaten från dokumentationen kommer att vara vägledande när trädgården återskapas.

Historik och byggnadsbeskrivning

Historik

Klintahuset kan för första gången påvisas på en karta till laga skifte för Slättaröds by från år 1836. Huset är placerat på den nedre delen av utmarken, strandmalen, som avgränsades vid storskiftet 1818. Området benämns Klinalyckan. Från cirka 1875 fram till 1914 bodde Karl Christiansson (Klinta-Kalen) med sin hustru Elsa och sonen Edvard i huset. Familjen arrenderade ett styck mark för odling och bete. Huset och marken övertogs 1915 av Johan Johansson (Båda-Johan, 1890-1979). Tillsammans med sin hustru Elin (1890-1938), dottern Anna (1911-2004) och deras döttrar tvillingarna Effie (1914-1962) och Edit (som förolyckades som baby) bodde de i huset. Från Johans död fram till slutet av 1990-talet, bodde Anna (Anna på Klinten) ensam i huset.

Klintahuset

Byggnadsbeskrivning- utvändigt

Klintahuset är en smal, låg vinkelbyggd envåningslänga med branta sadeltak och väggar uppförda i en blandning av skiftesverk och korsvirke. Byggnadens långsida åt söder och gavlarna är putsade. Långsidan åt norr har stående träpanel.

Den på skifteskartan identifierade byggnaden har de ungefärliga måtten 17 gånger 5 meter, vilket stämmer väl med huvudbyggnadens mått, 17,6 gånger 4,4 meter. Klintahuset kan enligt uppgift ursprungligen varit ett från Branten vid Båstad år 1828 utflyttat soldattorp. (Karin Falkmer 2004).

Till huvudbyggnaden är tillfogad en vinkelbyggnad. När denna tillkommit går inte att avgöra. Byggnaden är uppförd i gråsten, med en del i den östra fasaden i stående träpanel.

Taket på huvudbyggnaden har ursprungligen varit täckt med halm. Halmtaket finns i huvudsak bevarat under senare tillkommen taktäckning bestående av sinuskorrugerad eternit och plåt.

Vinkelbyggnadens takmaterial är sinuskorrugerad eternit på öppen läkt.

Byggnadsbeskrivning – invändigt

Huvudbyggnaden består av förstuga, kök, dagligstuga, sovrums, loge och snickeri, samt en inbyggd bakugn. Åt norr finns får- och hönsburen.

Vinkelbyggnaden innehåller stall och dass, samt ett rum som det ej är känt vad det använts till.

Eldstadskomplexet är bevarat och består av illare med bakugn, vedspis i förstuköket och kamin i stugan.

I köket och angränsande rum är el indraget under 1990-talet.

Inredning och ytskikt är mycket välbevarade och visar hur huset har utvecklats och förändrats fram till Anna flyttade därifrån.

Trädgården

Trädgårdens entré är från söder i den stenmur som avgränsar Klintahuset från Klintalyckan. Från ingången finns en stensatt gång kantad av gjutna cementstenar.

Trädgården består av tre delar: en prydnads-, en frukt- och en nyttoträdgård.

Trädgården har delvis varit kraftigt igenväxt. En varsam röjning har genomförts och en noggrann dokumentation under en eller flera växtsäsonger kommer att ge goda möjligheter att återskapa trädgården.

Sommarhuset (Lappahuset)

Sommarhuset uppfördes av Johan Johansson åt Anna efter det att Effie avlidit 1962. Huset användes under sommarmånaderna. Huset är en enkel byggnad, 2 gånger 4,2 meter. Väggarna är klädda med fyrkantiga eternitskivor. Taket är ett pulpettak täckt med sinuskorrugerad eternit. Byggnaden består av två rum, en förstuga och ett rum, som kan ha använts som sovrums.

En mer fyllig byggnadsbeskrivning och historik finns i:
Anna på Klinten. Byggnadsminnesutredning 2007- 2008. *Regionmuseet Kristianstad/
Landsantikvarien i Skåne. (Rapport 2008:20),*
Klintahusets historia *Karin Falkmer 2013* samt Anna på Klinten *Aina Johansson 2013.*

Skäl för beslut

Klintahuset tillsammans med sin trädgård, sommarhuset och Klintalyckan speglar ett stycke historia som både regionalt och nationellt är mycket ovanlig och har ett högt kulturhistoriskt värde.

Byggnaden och Klintalyckan har sitt ursprung i det tidiga 1800-talets skiftesreform. Strandmalen var värdelös mark och där kunde mindre bemedlade få uppföra en byggnad och arrendera ett stycke mark.

Till Klintahuset är knutet två familjer som bott i huset, brukat marken och arbetat inom de lokala näringarna från 1875 till det sena 1900-talet. Familjerna och deras tillvaro speglar på ett mycket bra sätt en del av Bjärebygdens historia som inte är så väl dokumenterad.

Byggnadshistoriskt innehåller Kintahuset en obruten kontinuerlig förändringsprocess från sin tillkomst fram till mitten av 1900-talet. Därefter är byggnaden både ut- och invändigt i stort sätt oförändrad.

Byggnaden är uppförd av material som i huvudsak hämtades i närområdet. Det visar även byggnadstekniken där skiftesverk, korsvirke, gråsten och träpanel använts. I ett skede har gavlarna putsats. Taken är täckta med spån och halm, som lagats med eternit och sinuskorrugerad plåt, billiga material som kunde köpas begagnat.

Sommarhuset är ett intressant komplement till Klintahuset, som sommarbostad för Anna.

Byggnaderna och trädgården är i behov av en varsam upprustning. De slitna byggnaderna och den tidigare igenvuxna trädgården gav en felaktig bild av anläggningen. Byggnaderna har varit välhållna och trädgården, med sina olika delar, har gett byggnaderna en helt annan inramning än som det upplevs idag. På ett flygfoto från 1940-talet är Klintalyckan uppodlad och den vegetation som nu präglar området är tillkommen därefter.

I Skåne finns idag endast tre byggnadsminnen som är jämförbara med Klintahuset. Husmanshuset i Örum (Ystads kommun), dagsverkstorpets Månse (Kristianstads kommun) och småbrukarhemmanet Agusastugan (Tomelilla kommun). Klintahuset kommer ur ett regionalt perspektiv att komplettera dessa anläggningar både geografiskt och kulturhistoriskt. Byggnadsminnen som visar på de mindre bemedlade i samhället är en underrepresenterad grupp bland de skånska byggnadsminnena.

Av 3 kap. 1 § lagen (1988:950) om kulturminnen mm., KML, framgår att en byggnad som genom sitt kulturhistoriska värde är synnerligen märklig, eller som ingår i ett synnerligen märkligt bebyggelseområde, får förklaras som byggnadsminne. Länstyrelsen anser att Klintahuset, med sin trädgård och sommarhuset med tillhörande skyddsområde inom fastigheten Slättaröd 11:7 i Båstads kommun har ett sådant kulturhistoriskt värde att en byggnadsminnesförklaring är väl motiverad.

Detta beslut kan överklagas till Förvaltningsrätten i Malmö.

Detta beslut har fattats av avdelningschef Peter Cavala I den slutliga handläggningen har deltagit kulturmiljödirektör Mats Riddersporre och länsantikvarie Thomas Romberg, föredragande.

Peter Cavala

Thomas Romberg

Bilagor

1. Situationsplan och skyddsområdets avgränsning
2. Planlösning Klintahuset

Sändlista

[Redacted]
Regionmuseet Kristianstad/ Landsantikvarien i Skåne (e-post)

[Redacted]
Bjäre härads hembygdsförening, Erikstorpsvägen 216, 269 93 Båstad
Båstads kommun
Riksantikvarieämbetet

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om ni vill överklaga Länstyrelsens beslut ska ni skriva till Förvaltningsrätten i Malmö. **Överklagandet ska dock skickas till Länstyrelsen Skåne, Kulturmiljöenheten, 205 15 MALMÖ.**

Av överklagandet ska framgå vilket beslut ni överklagar (ange diarienummer) och hur ni vill att beslutet ska ändras. Ni bör också tala om varför ni anser att beslutet ska ändras.

Skrivelsen ska undertecknas. Uppge även namn och telefonnummer. Om ni har handlingar eller annat som ni anser stöder er uppfattning bör ni skicka med detta.

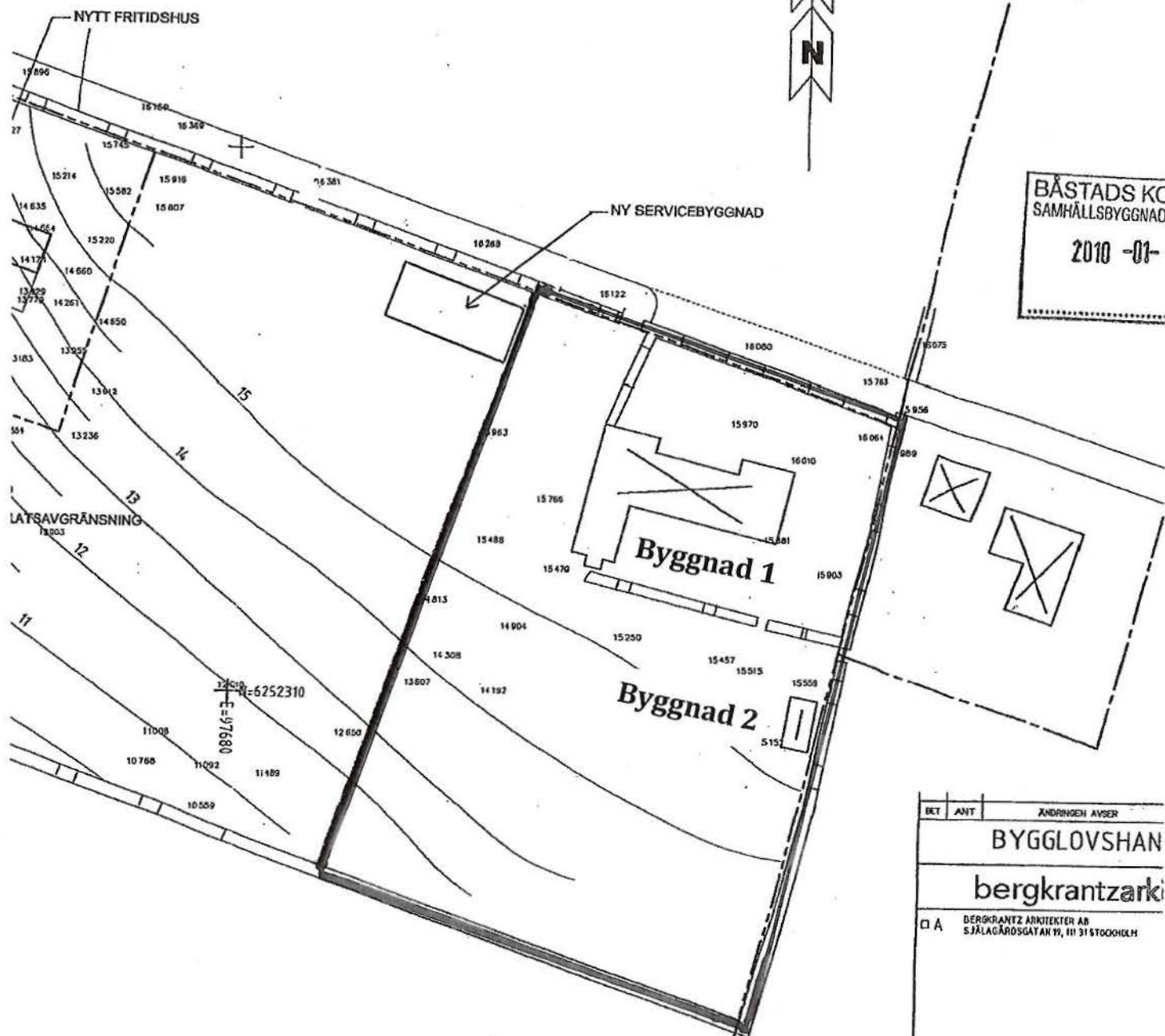
Länstyrelsen måste ha fått ert överklagande **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Är klaganden part som företräder det allmänna ska överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag beslutet meddelades. Annars kan överklagandet inte tas upp till prövning. Om **förenklad delgivning** tillämpas gäller istället de regler som informerats om i samband med bekräftelsen på överklagandet.

Behöver ni veta mer om hur ni ska göra kan ni kontakta Länstyrelsen, tel. 010 22 41 000.

Bilaga 1. Situationsplan och skyddsområde

Skyddsområdet avgränsat med röd linje

RAMMSJÖ
55:12

Byggnad 1, Klintahuset

Byggnad 2, sommarhuset

BET	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	
BYGGLOVSHAN			
bergkrantzark			
☐ A BERGKRANTZ ARKITEKTER AB SJÄLACÄRSÖGATAN 19, 111 31 STOCKHOLM			
UPPDRAG NR	RITAD/KONSTR AV	H.	
	CJA	A	
DATUM	ANSVÄRIG		
2010-01-15	ABZ		
DEL AV SLÄTTARÖD S:1 BÄSTAD KOMMUN			
SITUATIONSPLAN			
SKALA	NUMMER		
1:500	A10:1-00		

Bilaga 2 Planlösning Klintahuset

SKISS ÖVER HUSET PÅ KLINTEN

BONINGSHUSET

1. Förstuga i tillbyggd luda mot norr
2. Kök med järnspis, sovrums och dagligstuga
3. Äldre kök med bakugn, så kallad illare
4. Finrum med järnkamin
5. Finentré med dubbeldörrar, tambur
6. Effies och Annas sovrums
7. Skafferi
8. Sovrums med utdragbar dubbelsäng
9. Garderob i det lilla sovrums

TILLBYGGNAD TILL BONINGSHUSET

10. Snickeri med uppgång till loftet
11. Uthus med dörr ut på västra sidan
12. Förråd med dörr mot gården
13. Stall med kättrar för djur
14. Utedass i tillbyggd luda åt söder
15. Får- och hönshus i tillbyggd luda åt norr
16. Inbyggnad av bakugnen i luda innanför förstugan

